

36. møde.

Fredag den 18. december kl. 10.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om Danmarks erhvervsfond.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om apotekervæsenet har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om statstilskud til landbrugskursus m. m. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Handelsministeren (Philip): Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om Danmarks erhvervsfond.

Den lovgivning, hvortil regeringen hermed søger det høje tings tilslutning, har til formål at ertstatte en del af bestemmelserne i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser, jfr. lovbekendtgørelse nr. 307 af 6. oktober 1954, der udløber med udgangen af marts 1960. Uden for lovforslaget falder de bestemmelser, der indeholdes i lov om erhvervsfremme, om udlån til industri- og håndværksevirkomheder, idet regeringen senere vil tage spørgsmålet om en videreførelse af denne lovgivning op til overvejelse. Lovforslaget om Danmarks erhvervsfond, der omhandler dels eksportkreditordningen, dels samarbejdet mellem erhverv og myndigheder om eksport- og produktivitetsfremmende foranstaltninger, indebærer adskillige nydannelser af vidtrækkende betydning med det formål at tilpasse de herom allerede gældende bestemmelser til en ny tids krav.

De kommende års økonomiske udvikling vil stille store dele af dansk erhvervsliv over for betydelige omstillings- og tilpassningsproblemer; det må være en vigtig opgave for de kommende års økonomiske politik at lægge forholdene til rette på en

sådan måde, at de krav, der her melder sig, kan honoreres bedst muligt. Udviklingen vil være forbundet med adskillig usikkerhed, men det vil givetvis blive et væsentligt træk, at dansk produktion bliver stillet over for en skærpet konkurrencesituation både på sit hjemmemarked og på eksportmarkerne. Danmarks tilslutning til Den europæiske Frihandelssammenslutning med de heraf følgende forpligtelser til en gradvis afvikling af told og restriktioner over for de andre medlemslande vil således betyde øget konkurrence indadtil. De andre medlemmer af Frihandelssammenslutningen må forventes — ikke mindst i overgangsperioden, hvor beskyttelsen af vort hjemmemarked gradvis afvikles — med stor energi at ville søge at udnytte de øgede afsætningsmuligheder på det danske marked, som herigennem åbnes. Der er næppe heller grund til at vente, at de lande, der står uden for dette markedsfællesskab, og som har afsætningsinteresser på det danske marked, vil vige uden sværdslag. Disse lande vil søge at befæste og udbygge allerede vundne positioner, således at den del af dansk produktion, der forsyner det danske hjemmemarked, vil få sin konkurrenceevne sat på en meget hård prøve.

Forhåbentlig vil den overvejende del af dansk produktion bestå denne prøve og vise evne til at gennemføre den rationalisering og tilpasning af produktion og afsætning, som vil blive nødvendig for at holde stillingen under det øgede konkurrencepres udefra. Men det er sikkert uundgåeligt, at dele af dansk produktion, og vel navnlig sådanne, som hidtil har haft en væsentlig beskyttelse under importreguleringen, vil blive tvunget i defensiven og stagnere eller få tilbagegang i produktion og beskæftigelse. Heri er der for så vidt intet betænkeligt, så længe de dele af dansk produktion, der eksporterer, kan forøge deres produktion og afsætning tilstrækkeligt til at udligne det tab af produktions- og beskæftigelsesmuligheder, der bliver resultatet af den øgede import.

Omstillingen fra mindre konkurrenceedygtig produktion for hjemmemarkedet til mere konkurrenceedygtig produktion for eksport er jo kun et udtryk for den yderligere specialisering af dansk erhvervsliv, som skulle blive resultatet af Danmarks delta-

[Handelsministeren.]

gelse i et europæisk markedsfællesskab og herigennem i det lange løb give den største produktion og beskæftigelse og den højeste levestandard. Danmarks deltagelse i et europæisk markedsfællesskab vil i sig selv give sådanne chancer for større eksport, og det vil afhænge af vor evne til at realisere disse chancer, om markedsplanerne vil betyde stagnation eller give yderligere udviklingsmulighed for vort erhvervsliv.

Udviklingen i de senere år synes mig at give forhåbninger om, at denne opgave vil kunne løses. Det er naturligvis for Danmark et handicap, at det i de senere år ikke har været muligt at forøge vor landbrugseksport i ønskeligt omfang. Dette skyldes ingenlunde svigtende produktivitet og konkurrenceevne i dansk landbrug, som vel i dag står med et mere ydedygtigt og konkurrenceedygtigt produktionsapparat end måske nogen sinde tidligere. Den landbrugsprotektionisme, som stadig trives så frodigt i næsten alle lande, betyder imidlertid, at dansk landbrug ikke kan finde afsætning for sin eksport i et omfang, der modsvarer produktions- og konkurrenceevnen. Vor landbrugseksport har derfor i de senere år stort set været stagnerende.

Forhåbentlig lykkes det at tilvejebringe en nogenlunde tilfredsstillende løsning af landbrugsvarernes indpasning i det kommende europæiske markedssamarbejde og gennem et internationalt samarbejde i øvrigt at lægge en sådan dæmper på landbrugsprotektionismen og selvforsyningstendenserne, at også vor landbrugseksport kan komme til at deltage i den øgede verdenshandel, som udviklingen forhåbentlig vil medføre. Men det er nok realistisk at indstille sig på, at det ekspansionsbehov navnlig for eksporten, som vil melde sig for dansk økonomi i de kommende år, ikke vil kunne finde sin løsning alene over en forøgelse af vor traditionelle landbrugseksport. Hertil kommer, at vi selv med en stadig stigende landbrugsproduktion og -eksport ikke kan regne med herigennem at

få løst det langsigtede beskæftigelsesproblem, som vil melde sig, efterhånden som de store årgange skal indpasses på arbejdsmarkedet. Produktivitetsstigning i landbruget vil formentlig som hidtil betyde, at landbruget kan løse sine produktions- og eksportmæssige opgaver med en stadig faldende arbejdsstyrke.

De opgaver, der her melder sig, må først og fremmest løses over en fortsat forøgelse af eksporten af industrivarer, herunder også den del af industrieksporten, der arbejder med det danske landbrug som råstofbasis. Eksporten af danske industrivarer har i de senere år vist en bemærkelsesværdig fremgang. Tværs gennem gode og mindre gode afsætningskonjunkturer i efterkrigsårene har dansk industri støt fra år til år forøget sin eksport med op til en halv snes procent om året. Denne udvikling har sin baggrund i en dygtig og målbevidst indsats, som dansk industri har grund til at være stolt af, og som jeg ved denne lejlighed gerne vil bevidne min største respekt.

Danmarks deltagelse i Den europæiske Frihandelssammenslutning vil give os chancer for en yderligere forøgelse af denne eksport, efterhånden som den ofte meget høje beskyttelse, der i øjeblikket omgærder de andre medlemslande, gradvis fjernes. Men konkurrencen om at udnytte disse forøgede eksportmuligheder vil blive hård, og det er naturligvis ikke blot dansk industri, som står på spring for at udnytte disse chancer. Det vil næppe heller være tilstrækkeligt, om dansk industri i de kommende år alene forøger eksporten til de andre medlemmer af Den europæiske Frihandelssammenslutning. Skal eksporten kunne forøges i et tilstrækkeligt omfang, må den sættes i vejret også på andre markeder. Jeg tænker her bl. a. på vore vigtige afsætningsmarkeder inden for de seks. Her foreligger tilmed det problem, at så længe det ikke lykkes at realisere et videregående europæisk markedsfællesskab, vil dansk eksport til dette markedsområde lide under det handicap, som følger af dette

[Handelsministeren.]

markedsfællesskabs indbyrdes præference. Også de senere års fremgangslinje i eksporten til USA og det øvrige dollarområde må følges op, ligesom Danmark må sikre sig en passende andel af de eksportmuligheder, som åbner sig i forbindelse med industrialiseringen og velstandsforøgelsen på de overseiske markeder. Danske eksporterhverv — landbrug så vel som industri — fortjener og vil få behov for al mulig støtte til løsningen af de store og vanskelige opgaver, der her forestår.

To forhold vil være af ganske afgørende betydning for de kommende års udvikling af vor eksport: for det første, at konjunkturudviklingen ude i verden fortsat får et tilfredsstillende forløb, og for det andet, at regering og folketing kan tilrettelægge og gennemføre en økonomisk politik, som muliggør en høj og stabil økonomisk aktivitet herhjemme. I et sådant økonomisk klima vil det være langt lettere at løse de udviklings- og omstillingsproblemer, som de kommende år vil stille vort erhvervsliv over for.

Former konjunkturudviklingen sig ude i verden fortsat på en relativ tilfredsstillende måde, skulle der være gode chancer for, at vi med en fornuftig økonomisk politik kan klare de omstillingsproblemer, som vor deltagelse i et europæisk markedsfællesskab nødvendigvis vil føre med sig, og således realisere de muligheder for yderligere specialisering og produktivitetsforøgelse i vore erhverv, som er det egentlige formål med vor deltagelse i markedsfællesskabet.

Mange og store opgaver vil melde sig i denne forbindelse. Omstillingen inden for dele af vor produktion vil stille øgede krav til investeringer og vor evne til at finansiere disse gennem en forøget opsparing i samfundet og gennem et smidigt og effektivt kreditsystem, som kan lede kapitalen derhen, hvor de nye ekspansionsmuligheder opstår. På samme måde vil vi komme til at stå over for store krav til arbejdsmarkedets bevægelighed, således at arbejdskraft hurtigt og smidigt kan overføres fra produktioner, der stagnerer eller får tilgangegang, til de produktioner, der evner at udnytte de nye muligheder — problemer, som har relation til arbejdsmarkedets struktur, uddannelsen og omskoling af arbejdskraft.

Forslaget til lov om Danmarks erhvervsfond har det almindelige sigte at yde et bidrag til at lette de omstillingsproblemer, der her skal løses. Forslaget dækker kun en del, men samtidig en vigtig del, af dette problemkompleks. I forhold til den bestående lovgivning indeholder lovforslaget følgende tre nydannelse:

For det første nyordningen af eksportkreditinstitutionen såvel med hensyn til dens organisatoriske forhold som reglernes materielle indhold, for det andet oprettelsen af Danmarks erhvervsfond og for det tredje videreførelsen og udbygning af samarbejdet mellem erhverv og myndighederne om de særlige eksport- og produktivitetsfremmende foranstaltninger. Jeg vil i følgende gennemgang af lovforslaget knytte mine bemærkninger til disse tre hovedpunkter.

Den bestående eksportkreditordning er indeholdt i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser, jfr. lov bekendtgørelse nr. 307 af 6. oktober 1954. Da denne lov udløber med udgangen af marts måned 1960, og da udviklingen i de senere år har peget i retning af, at den bestående ordning ikke i alle henseender er tidssvarende og næppe vil række til over for den kommende tids opgaver, nedsatte handelsministeriet i august måned 1958 et udvalg med den opgave at undersøge, om de her i landet gældende regler for ydelse af eksportgaranti er tidssvarende, og, for så vidt dette ikke måtte anses for at være tilfældet, at stille forslag til ændringer i denne lovgivning og den dertil hørende administration. I udvalget har de interesserede erhvervsorganisationer, herunder bankvæsenet og nationalbanken, haft sæde. Udvalget har nu afsluttet sit arbejde og afgivet en betænkning, som er lagt til grund for det fremsatte lovforslag om en nyordning af eksportkreditinstitutionen.

Udvalgets hovedsynspunkter kan sammenfattes derhen, at eksportkreditinstitutionen må anses for et uundværligt instrument til støtte for dansk eksport. De seneste års udvikling viser jo også en stadig stigende udnyttelse af ordningen, hvilket har nødvendiggjort, at jeg i løbet af 1959 to gange har søgt og opnået tingets tilslutning til gennemførelse af love om en forøgelse af den finansielle ramme for ydelse af eksportgarantier, i første omgang fra 500 til 700

[Handelsministeren.]

mill. kr. og i anden omgang fra 700 mill. kr. til 1 milliard kr. Hertil kommer, at en række andre lande i de senere år har udbygget deres eksportkreditordninger, således at den gældende danske ordning ikke i alle henseender giver dansk eksport samme faciliteter, som står til rådighed for eksportører i andre lande, hvormed dansk eksport konkurrerer.

Udvalgets overvejelser har med dette udgangspunkt ført til en række forslag om en nyordning af eksportkreditinstitutionen, således at en række nye opgaver vil kunne tages op. Udvalget peger endvidere på betimeligheden af visse ændringer i den til ordningen hørende administration. De konklusioner, udvalget er nået frem til, kan jeg for mit vedkommende tiltræde, og det lovforslag, jeg hermed har den ære at fremsætte om eksportkreditordningens fremtid, er i overensstemmelse med udvalgets forslag.

Den bestående eksportkreditordning administreres i et samarbejde mellem det i henhold til den gældende lov nedsatte eksportkreditudvalg og handelsministeren, idet udvalget behandler indkomne andragender om garantier m. v. og afgiver indstilling herom til handelsministeren, der træffer afgørelse i sagerne. Så vidt mig bekendt er dette samarbejde mellem udvalget og skiftende ministre forløbet gnidningsfrit og til alles tilfredshed. Ikke desto mindre synes tiden nu inde til at gennemføre visse ændringer også i eksportkreditinstitutionens organisatoriske forhold.

Det hovedsynspunkt, der her er lagt til grund, er det ønskelige i at give institutionen en mere selvstændig stilling i forhold til ministeren, end tilfældet er under den bestående ordning. Dette formål finder udtryk først og fremmest derved, at det bestående eksportkreditudvalg omdannes til et eksportkreditråd med repræsentation fra alle de erhvervsinteresser og ministerier, som er repræsenterede i det bestående udvalg, og således at rådet nu får beføjelse til selv at afgøre foreliggende andragender. Da visse sager kan have en særlig handelspolitisk betydning eller indebære en så stor økonomisk risiko, at rådet vanskeligt vil kunne træffe afgørelse uden tilslutning af en politisk ansvarlig minister, må det forekomme naturligt i rådets forretningsorden

at indføje en bestemmelse om, at sådanne sager af rådet forelægges ministeren. Men hensigten er naturligvis, at rådet i sit daglige virke på egen hånd skal kunne tage stilling til og afgøre langt det overvejende antal sager. Det er min opfattelse, at man herigennem imødekommer et ønske fra erhvervslivet.

Denne nydannelse vil naturligt give anledning til overvejelser også om visse ændringer i den til ordningen knyttede administration. Administrationen af eksportkreditordningen har hidtil været varetaget af et kontor i handelsministeriet. Denne administration har efterhånden antaget et sådant omfang, at den vanskeligt vil kunne rummes inden for ministeriets rammer. Både omfanget og karakteren af den administration, der her er tale om, synes at gøre det ønskeligt at henlægge den under en særlig institution uden for ministeriet, der som et sekretariat kan arbejde i direkte tilknytning til det ny eksportkreditråd. Herigennem vil man også i administrativ henseende kunne give institutionen friere hænder, således at den praktiske administration af ordningen kan tilrettelægges i overensstemmelse med sagsrådets særlige behov. Fra ministeriets side vil man her være helt opmærksom på nødvendigheden af at sikre en hurtig og smidig sagsbehandling, idet erhvervslivet kun under denne forudsætning kan få det fulde udbytte af den lovgivning, der her søges gennemført.

Lovforslagets bestemmelser om ydelse af eksportgaranti (§§ 4-8) indeholder dels regler om forsikring af forskellige risici i forbindelse med eksport, dels regler om ydelse af kaution for lån i eksportøjemed (finansieringsgaranti).

Af den betænkning, der er afgivet af det tidligere nævnte udvalg, fremgår det, at udvalget har lagt vægt på en udvidelse af eksportkreditordningens forsikringsmæssige side, således at danske eksportører kan opnå tabsdækning på lige fod med andre landes eksportører. De af udvalget foreslåede ændringer tager i første række sigte på at muliggøre det for eksportørerne at forsikre forskellige tabsrisici allerede fra det tidspunkt, da eksportøren påbegynder fremstillingen af en eksportvare. Særlig i de tilfælde, hvor der skal fremstilles kapitalvarer med lang produktionstid, er så god risiko-

[Handelsministeren.]

dækning som muligt af betydning. De risici, der efter udvalget forslag skal kunne dækkes i produktionstiden, er ikke alene solvensrisiko og transfereringsrisiko, men også risikoen for, at den vare, der er under produktion, rammes af importstop i køberens land, samt risiko for, at en given indførselstilladelse tilbagekaldes.

Om den risiko, der er forbundet med ydelse af sådan produktionsgaranti, har udvalget udtalt, at erfaringerne fra andre lande angående de tab, der udredes på grundlag af produktionsgarantier, ikke synes at være afskrækkende.

Angående risikospørgsmålet i det hele finder jeg anledning til at henlede opmærksomheden på, at man ved ydelse af eksportgaranti ikke dækker eksportørens risiko fuldt ud. Eksportøren må altid selv bære en del af tabet, idet man i princippet ikke forsikrer eksportørens fortjeneste.

Efter de gældende regler kan eksportørerne ved ydelse af eksportgaranti opnå en risikodækning på indtil 75-85 pct. under hensyntagen til garantiens art og oplysningerne i de enkelte tilfælde; det nedsatte udvalg har foreslået, at der i visse tilfælde finder en forhøjelse sted af garantiprocenten. Jeg er enig i, at man i et vist omfang bør følge udvalgets forslag.

Efter lovforslagets bestemmelser er der mulighed for at forsikre fordringer, der hidrører fra arbejds- og tjenesteydelser. Bestemmelsen får særlig betydning for danske ingeniørfirmaers kontrakter om udførelse af entreprenørarbejder. Efter lovforslaget vil der endvidere kunne opnås forsikringsmæssig dækning for fordringer hidrørende fra licenskontrakter, royalties m. v.

Af de i betænkningen stillede forslag til forsikring af tabsrisici finder jeg i øvrigt særlig anledning til at henlede opmærksomheden på et forslag om forsikring af risici, der ikke knytter sig til en kontrakt om levering af varer eller tjenesteydelser, men som alene angår et forberedende salgssarbejde.

Efter de gældende regler kan der gives garanti mod tab ved udsendelse til udlandet af danske varer i konsignation, men sådan garanti er under den gældende ordning kun givet i ganske enkelte tilfælde. I betænkningen har udvalget peget på, at det

særligt under de ændrede markedsforhold i Europa vil være af betydning for dansk industri, at der tilvejebringes muligheder for forsikring i forbindelse med udlæggelse af lagre, og man har i øvrigt udtalt, at lagergaranti vil være af betydning ved udlæggelse af lagre i oversøiske lande.

I betænkningen er det endvidere foreslået, at der også skal kunne ydes garanti i forbindelse med eksport af varer af udenlandsk oprindelse. Hovedreglen må dog fortsat være den, at det er et vilkår for opnåelse af eksportgaranti, at den vare, der skal eksporteres, er produceret her i landet. Angående adgangen til opnåelse af eksportgaranti for varer, der ikke er danske, er det i udvalgets betænkning udtalt, at der bør kunne gives eksportgaranti i tilfælde, hvor der sker en bearbejdning af varen her i landet, selv om denne bearbejdelse ikke er af så stort et omfang, at varen efter de gældende regler kan opnå dansk oprindelsescertifikat, og udvalget har endvidere ment, at det i nogle tilfælde vil kunne være naturligt at give eksportgaranti, selv om der foreligger rene reeksportforretninger, idet valutamæssige grunde efter udvalgets opfattelse vil kunne tilsige dette. Det må være en forudsætning for ydelse af eksportgaranti i forbindelse med reeksportforretninger, at de varer, der ønskes videre solgt til udlandet, ikke konkurrerer med afsætningen af danske produkter, og endvidere må det være en betingelse, at den kredittid, der betinges, er kort, maksimalt nogle få måneder, idet de beskæftigelsesmæssige og andre hensyn, der betinger ydelse af garanti med langfristet kredit, her ikke foreligger i samme omfang.

Reglerne om ydelse af finansieringsgaranti har i det nedsatte udvalg været gjort til ganstand for indgående overvejelser, der er resulteret i, at udvalget stiller forslag om, at finansiering også i fremtiden bør ske med staten som garant for lån til finansiering af eksport.

Efter de gældende regler kan der ydes kaution for lån til finansiering af konkrete eksportordrer, ligesom de gældende bestemmelser indeholder hjemmel til ydelse af lån, selv om konkrete ordrer ikke foreligger, men hvor eksporten dog er sandsynliggjort.

Den i forslaget § 8 indeholdte bestem-

[Handelsministeren.]

melse om, at der kan gives kaution for lån i eksportøjemed, er efter sin ordlyd noget mere vidtgående end de regler, efter hvilke der for tiden ydes finansieringsgaranti.

Der vil naturligvis i en række tilfælde være særlig risiko forbundet med ydelse af kaution for lån i eksportøjemed, men erfaringerne viser, at de tab, der er opstået i forbindelse med garanti for lån til eksport, når alt kommer til alt, har været ret begrænsede. Under et fornuftigt samarbejde mellem erhverv og administration vil det formentlig også i fremtiden kunne påregnes, at de foreslåede regler vil kunne anvendes på en sådan måde, at der sker en passende afvejelse af den risiko, ordningen indebærer, og de fordele, den giver eksportøren.

I betænkningens bilagsfortegnelse er angivet det materiale, udvalget har tilvejebragt til belysning af de problemer, der har været behandlet.

Kun en del af dette materiale er optrykt i betænkningen, men de øvrige bilag står naturligvis til rådighed for det udvalg, folketinget nedsætter til behandling af nærværende lovforslag.

Den anden nydannelse i det foreliggende lovforslag er den i kapitel I indeholdte bestemmelse om oprettelsen af Danmarks erhvervsfond. Til fonden overføres dels de gennem dollarpræmieringsordningen opsamlede beløb, dels den bestående eksportkreditfond. Fondens skal tjene til sikkerhed for de af eksportkreditrådet afgivne garantier og kautioner, således at de tab, der måtte opstå, skal inddækkes først af fonden; og kun såfremt tabene bliver større end fondskapitalen — en forhåbentlig hypotetisk situation — vil der blive tale om en inddækning med almindelige statsmidler.

Spørgsmålet om anvendelsen af de midler, der er opsamlet som led i dollarpræmieringsordningen, har, som det høje ting vil vide, givet anledning til nogen offentlig debat. Fra regeringens side har man ikke taget del i disse diskussioner, idet regeringen er af den principielle opfattelse, at disse midler, medmindre der måtte blive truffet anden beslutning, må tilfalde statskassen. Fra regeringens side har man dog haft for øje, om det vil være muligt at give de opsamlede midler, der ved ordningens ophør med udgangen af 1961 skønnes at ville

andrage ca. 200 mill. kr., en anvendelse, som kunne komme erhvervsfremmende og navnlig eksportfremmende formål til gode. Man ville hermed give midlerne en anvendelse, der ville falde godt i tråd med de formål, man oprindeligt tilsigtede ved dollarpræmieringsordningen.

Overvejelserne er resulteret i det nu fremsatte forslag, hvorved midlerne skaber grundlag for en ønskelig udvidelse af eksportkreditordningen og markerer ordningens selvstændige karakter. Det er fundet naturligt at overføre også den bestående „statens eksportkreditfond“, hvis midler hidrører fra de af erhvervslivet indbetalte præmier, til fonden, således at dens samlede kapital må antages at ville beløbe sig til ca. 220 mill. kr.

Bl. a. på baggrund af denne fond har jeg fundet det naturligt at stille forslag om, at den finansielle ramme for ordningen udvides til 1,5 milliard kr., heri indbefattet de i henhold til den bestående ordning ydede garantier og kautioner, hvilket giver en rimelig margen, når henses til det på andre områder normale forhold mellem garantikapital og mulige forpligtelser. Den vigtigste årsag til udvidelsen er dog selvsagt, at man må påregne en fortsat udvidelse af vor eksport, ikke mindst af kapitalgoder til fjerne lande, hvilken eksport erfaringsmæssigt stiller særlig store krav til eksportkrediten.

Som bekendt har der i den senere tid fundet visse drøftelser sted om oprettelse af et særligt skibsfansieringsinstitut, som skal bistå ved finansieringen af skibe, der enten er danskejede eller bygget i Danmark. Skulle et sådant institut blive oprettet, vil det kunne aflaste eksportkreditordningen. Skulle et initiativ blive taget hertil, inden det høje ting måtte have vedtaget dette lovforslag, og skulle der fra initiativtagerne til oprettelse af et sådant skibsfansieringsinstitut fremkomme ønsker om garantier for visse ydelser, ville det forekomme mig rimeligt, om man under lovforslagets behandling i tinget overvejede at foretage sådanne ændringer i dette forslag, at det blev muligt for erhvervsfonden at yde sådanne garantier.

Lovforslagets kapitel III indeholder en bestemmelse om, at handelsministeren i samråd med finansministeren, som anført i

[Handelsministeren]

bemærkningerne til lovforslaget, efter drøftelse med andre interesserede ministre af fonden kan afholde udgifter til eksportfremmende og produktivitetsfremmende foranstaltninger. Med henblik på at skabe finansielt grundlag for en videreførelse af samarbejdet mellem erhverv og myndigheder på dette område er det regeringens hensigt at tilskrive erhvervsfonden en renteindtægt, hvoraf disse udgifter normalt vil kunne afholdes. Lovrammen for de eksportfremmende foranstaltninger er udformet i overensstemmelse med de hidtil gældende regler. Problemet er her således spørgsmålet om, hvorledes denne lovramme skal udnyttes til praktiske foranstaltninger, og hvor store beløb der skal stilles til rådighed.

For at klargøre dette problem har jeg efter forhandling med formændene for de interesserede erhvervsorganisationer nedsat et arbejdsudvalg med den opgave at gennemgå hele dette område og udarbejde vejledende forslag med henblik på et fortsat samarbejde erhverv og myndigheder imellem om de i lovforslaget omhandlede eksportfremmende foranstaltninger. Arbejdsudvalgets forslag er indeholdt i en beretning, som i løbet af få dage vil blive tilstillet tingets medlemmer.

Af beretningen fremgår, at man fra erhvervsside lægger vægt på en væsentlig udbygning af den finansielle ramme for gennemførelsen af de eksportfremmende foranstaltninger, der her kan komme på tale. Den hidtidige bevillingsramme har andraget 800 000 kr. om året, hvilket har været utilstrækkeligt til at skabe grundlag for en udnyttelse af de muligheder, som loven i øvrigt giver. Udvalget gennemgår i sin beretning de enkelte arter af foranstaltninger, som man i et kommende samarbejde må tillægge særlig betydning, og foreslår, at den finansielle ramme udvides til 6 à 7 mill. kr. om året.

Fra regeringens side er det fundet naturligt i den foreslåede sammenhæng også at tilvejebringe finansiell mulighed for at videreføre det betydningsfulde samarbejde erhverv og myndigheder imellem, som i de senere år har fundet sted om fremme af erhvervenes produktivitet og konkurrenceevne. Dette arbejde er hidtil finansieret af midler hidrørende fra de særlige counterpartfonds,

men disse midler vil i nær fremtid være opbrugt, og de arbejdsresultater, der hidtil er opnået, tilsiger efter regeringens opfattelse en videreførelse af arbejdet. De problemer, der knytter sig til arbejdets videreførelse, drøftes med de interesserede erhvervsorganisationer, der gennem de særlige produktivitetsudvalg under handelsministeriet, landbrugsministeriet og boligministeriet har forestået det hidtidige arbejde.

Angående de eksport- og produktivitetsfremmende foranstaltninger tillader jeg mig i øvrigt at henvise til den mere udførlige redegørelse i bemærkningerne til lovforslaget.

Som jeg omtalte i min indledning, har det lovforslag, der hermed fremsættes, det almindelige sigte at bistå dansk erhvervsliv med at klare de omstillingsproblemer, som vil melde sig i forbindelse med de kommende års økonomiske udvikling. Danmark er som nævnt ikke det eneste land, som gennem foranstaltninger af den her foreslåede karakter søger at lette erhvervslivets arbejdsvilkår. De eksportfremmende foranstaltninger har i efterkrigsårene indtaget en fremtrædende plads i de fleste landes økonomiske politik, og ikke mindst i det sidste års tid ser vi, at de fleste lande over for markedsplanernes problemstilling tager deres eksportstøtteordninger af forskellig art op til revision med henblik på en udbygning og effektivisering.

De eksportfremmende foranstaltninger, der er gennemført af en række lande i efterkrigsårene, har ikke altid haft et indhold, som har kunnet virke fremmende på en international samhandel på lige konkurrencevilkår. Flere lande har gennemført foranstaltninger, som direkte eller indirekte har haft karakter af subsidiering af eksport og herigennem virket i retning af en fordrejning af de naturlige konkurrencevilkår. Dette har ført til, at flere internationale organisationer, navnlig Organisationen for europæisk økonomisk Samarbejde (OEEC), har taget de problemer, der knytter sig hertil, op til behandling. Fra organisationens side er der givet visse regler med det formål at sikre mod en uhammet konkurrence om eksportfremmende foranstaltninger, bl. a. gennem forbud mod sådanne foranstaltninger, der har karakter af subsidiering. Danmark har været positivt ind-

[Handelsministeren.]

stillet over for de bestræbelser, der her er udfoldet for at sikre en rimelig og loyal anvendelse af de eksportfremmende foranstaltninger.

Ved udformningen af det foreliggende lovforslag har man fra regeringens side også haft dette synspunkt for øje, og regeringen er af den opfattelse, at Danmark ikke vil være tjent med at gennemføre foranstaltninger, der med rette vil kunne give anledning til international kritik. Det er regeringens opfattelse, at den foreslåede lovgivning er udformet i overensstemmelse hermed, ligesom det er hensigten at gennemføre også administrationen af loven på en sådan måde, at dette hovedsynspunkt tilgodeses.

På den anden side må dansk erhvervsliv med rimelighed kunne gøre krav på, at der også her i landet gennemføres sådanne foranstaltninger, at vore eksporterende virksomheder kan opnå tilsvarende faciliteter som konkurrenterne i udlandet, således at de kan gå ind i de kommende års hårde konkurrencekamp på rimelige vilkår.

Idet jeg beder det høje ting have disse synspunkter for øje, tillader jeg mig at indstille lovforslaget til tingets hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af en stedfortræder til Europarådets danske delegation (i stedet for Poul Møller).
(Jfr. tidenden sp. 1982).

Valgt blev: *Marie Antoinette von Lowzow.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ophævelse af Sønderjydske Hypoteklånepend.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1848).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 122 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om det civile beredskab.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1849).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Vagn Bro: Jeg finder det rettest, at dette vigtige lovforslag vedrørende landets civile beredskab nu ved tredje og sidste behandling ledsages af anbefalende ord. Jeg håber, at lovforslaget får folketingets enstemmige tilslutning til, at man til gunst for landets befolkning søger at sikre sig på bedste måde mod eventuelle fremtidige materielle ulykker. Jeg vil mene, at lovforslaget, som det fremtræder nu, er mere praktisk affattet end oprindeligt — uden for mange underudvalg, om jeg må udtrykke mig således, og på den anden side vil jeg udtale håbet om, at administrationen vil arbejde efter lovens bestemmelser med samme hurtighed, som folketinget har virket her.

Sluttelig vil jeg tillade mig at sige, at vi er mange, der håber, at forsvarsudvalget og ledelsen af det civile forsvar vil vise samme evne til at frembringe forsvarlige resultater hurtigst muligt, så at disse tre områder — det er jo tre sider af samme sag — snarest kan føres frem til enige ordninger; det vil efter min mening tjene ikke alene vort lands vel, men det vil styrke befolkningens tillid til vort samfunds bæreevne.

Fuglsang: Jeg må desværre på mit partis vegne sige, at vi kan ikke medvirke til en enstemmig gennemførelse af lovforslaget; vi sagde for øvrigt både ved det tilsvarende lovforslags behandling i fjor og ved førstebehandlingen i år, at vi var modstandere af denne lovgivning med dens meget vidtgående virkninger og beføjelser. Jeg skal i så henseende nævne § 3, stk. 2, og de mu-